

Špeciálna základná škola SNP 827/53 Sečovce

Školský vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím

ISCED 1 primárne vzdelávanie

Sečovce 2.9.2019

PaedDr. Dana Dancáková
riaditeľka školy

„ Chceme byť školou do ktorej chodia nielen učitelia ale aj žiaci radi, na ktorú sa tešia a v ktorej zažijú pocit úspechu“.

Školský vzdelávací program

Vzdelávací program	
Stupeň vzdelania:	ISCED 1
Dĺžka štúdia:	A variant – 9 rokov
Dĺžka štúdia:	B,C variant – 10 rokov
Vyučovací jazyk:	slovenský
Forma štúdia:	denná
Druh školy:	štátna
Predkladateľ	
Názov školy:	Špeciálna základná škola
Adresa školy:	SNP 827/53 ,Sečovce 07801
IČO:	31309828
Riaditeľka školy:	PaedDr. Dana Dancáková
Koordinátor pre tvorbu ŠkVP:	Mgr. Mária Hadingerová- A variant Mgr. Silvia Dikejová – B variant Mgr. Mariana Kolesárová – C variant
Dátum schválenia:	2.septembra 2019
Zriaďovateľ	
Názov:	Okresný úrad Košice- odbor školstva
Adresa:	Zádielska 1, 040 78 Košice
Kontakty:	055 6001 200

Revidovanie ŠkVP

Platnosť/ revidovanie	Dátum	Zaznamenanie inovácie, zmeny, úpravy
Platnosť školského VP	1.9.2018	
Revidovanie	2018/2019	Zmeny v reformných roč. pre šk.r. 2018/2019 Doplnenie obsahu vzdelávania pre 4. a 8. ročník
Platnosť školského VP	1.9.2019	

I. Všeobecná charakteristika školy

1. Veľkosť školy

Špeciálna základná škola v Sečovciach má svoje dlhoročné pôsobenie, jej história sa začala písať od roku 1980 pod ešte vtedajším názvom Osobitná škola. Prešla dlhodobým vývojom, čo sa odrazilo nielen organizačnými zmenami, personálnym obsadením, materiálno-technickým vybavením, ale hlavne v roku 2010 aj celkovou rekonštrukciou budovy na ul. SNP, financovanou z projektu eurofondov, konkrétne z Operačného programu regionálneho rozvoja a výstavby. V roku 2004 bola dostavaná škola na ul. Novej, kde sú toho času sústredené 4 subjekty (ZŠ, MŠ, ŠZŠ, OU Michalovce). Táto škola poskytovala a poskytuje výchovu a vzdelanie pre žiakov s mentálnym postihnutím. Pri výchove a vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím sa podľa §94 ods.2 písm. a) zákona 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon 245/2008 Z.z.) postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím. **Našu školu navštevuje 133 žiakov ktorí sú vzdelávaní v 17 triedach.**

2.Charakteristika žiakov

Na základe vyhlášky 322/2008 Z.z. § 3 ods. 4 o špeciálnych školách sa žiaci s mentálnym postihnutím v ŠZŠ vzdelávajú v rámci vnútornej organizácie školy v nasledujúcich variantoch:

variant A - pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, vzdelávaných podľa učebného plánu a učebných osnov ISSSED 1;

variant B - pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, vzdelávaných podľa učebného plánu a osnov ISSSED 1;

variant C - žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia.

Naša škola poskytuje výchovu a vzdelávanie žiakom nielen v spomínaných variantoch, ale aj pre žiakov s kombinovanými postihmi (MP a sluch. p, MP a telesné postih., MP a autizmus (PAS), Downov syndróm). Pri výchove a vzdelávaní žiakov uplatňujeme individuálny prístup. Výsledky žiakov závisia od druhu a stupňa postihnutia. Prevažná väčšina žiakov školy pochádza z marginalizovaného prostredia so zanedbanou hygienou, výživou, výchovou, zdravotnou starostlivosťou a zanedbanými sociálnymi vzťahmi. K tomu sa pridružuje jazyková bariéra, hlavne u žiakov nastupujúcich do prípravného a prvého ročníka. Prevažná

časť rodičov pochádzajúcich z marginalizovaného prostredia nemajú záujem o výchovu a vzdelávanie svojich detí. Žiakmi školy sú deti zo Sečoviec a z dedín nachádzajúcich sa v blízkosti Sečoviec.

3. Charakteristika pedagogického zboru

Na našej škole pracujú kvalifikovaní špeciálni pedagógovia a asistenti učiteľa.

Dobré meno školy robia nielen žiaci, ale učitelia ktorí v nej pracujú. Ich trpezlivosť, láskavý prístup a empatia je zárukou systematickej pomoci týmto deťom. Náš kolektív je jeden z mála, ktorý spĺňa takmer 100% odborné a kvalifikačné predpoklady. Svoje pedagogické majstrovstvo si každoročne zvyšujú absolvovaním rôznych druhov a foriem vzdelávania, čo sa následne prejavuje v zavádzaní inovácií a väčšej tvorivosti vo vyučovaní. Činnosť pedagogických zamestnancov riadi **riaditeľka a jej zástupkyňa**.

Realizáciu výchovných cieľov, zabezpečuje **výchovná poradkyňa**, ktorá zároveň poskytuje rodičom a žiakom informácie o možnostiach ďalšieho vzdelávania po skončení ŠZŠ v odborných učilištiach, pomoc pri výbere študijného odboru v rámci odborných učilíšť nachádzajúcich sa v okrese Trebišov. Realizáciu tém enviromentálnej výchovy, prevencie závislostí, výchovy k manželstvu a rodičovstvu, ochrany života a zdravia, dopravnej výchovy, ľudských práv a informatiky zabezpečujú **vedúci metodických orgánov**.

4. Organizácia prijímacieho konania

Podmienkou prijatia žiaka do špeciálnej základnej školy je špeciálnopedagogická a psychologická diagnostika predložená školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie a písomná žiadosť rodiča, alebo zákonného zástupcu žiaka.

O prijatí žiaka na vzdelávanie rozhoduje riaditeľ školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu a písomného vyjadrenia zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, vydaného na základe diagnostického vyšetrenia. Do špeciálnej základnej školy je však možné prijať len dieťa s mentálnym postihnutím a dieťa s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím s preukázateľným stupňom mentálneho postihnutia.

Riaditeľ školy pred prijatím dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do školy poučí zákonného zástupcu o všetkých možnostiach vzdelávania jeho dieťaťa, ktoré budú zakotvené v jeho vzdelávacom programe.

Prijímanie žiakov prebieha počas celého roka.

Podmienky prijímania žiakov do škôl pre žiakov s mentálnym postihnutím určuje § 7 ods.1 až 4 vyhlášky č. 322/2008 Z.z. o špeciálnych školách.

Dieťa s mentálnym postihnutím môže začať plniť povinnú školskú dochádzku v prípravnom ročníku, ak nedosiahlo školskú spôsobilosť a nie je u neho predpoklad zvládnutia prvého ročníka. Do prípravného, resp. 1. ročníka primárneho vzdelávania sa žiak prijíma po dovŕšení 6. roku života v súlade s § 19 zákona č. 245/2008 Z .z..

5. Dlhodobé projekty

Škola už niekoľko rokov realizuje projekt s trvalou udržateľnosťou v pestovaní okrasných drevín a ich vysádzanie na prilahlom sídlisku SNP Sečovce, v spolupráci s Mestom Sečovce.

6. Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

- **Rada školy** – v zmysle § 24 ods. 1 a 3 zákona NR SR č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov je rada školy iniciatívny a poradný samosprávny orgán, ktorý vyjadruje a presadzuje verejné záujmy a záujmy žiakov, rodičov, pedagogických zamestnancov a ostatných zamestnancov v oblasti výchovy a vzdelávania. Rada školy plní funkciu verejnej kontroly:

- vyjadruje sa ku koncepcným zámerom rozvoja školy,
- uskutočňuje výberové konanie na vymenovanie riaditeľa školy,
- na jeho základe navrhuje kandidáta na riaditeľa školy,
- predkladá návrh na odvolanie riaditeľa alebo sa vyjadruje k návrhu na jeho odvolanie.

Rada školy pri našej ŠZŠ má 11 členov – 2 zvolených zástupcov pedagogických zamestnancov, 1 zvoleného zástupcu nepedagogických zamestnancov, 4 zvolených zástupcov rodičov, 4 delegovaných zástupcov zriaďovateľa /Okresný úrad, odbor školstva /.

- **Metodické združenie (variant A, B, C)**, ich hlavnou obsahovou náplňou je riešenie otázok výchovno-vzdelávacieho procesu. Ich úlohou je výmena pedagogických skúsenosti, využívanie najnovších poznatkov z oblasti didaktiky, metodiky, pedagogiky a pedagogicky mentálne postihnutých. Ďalej je to poskytovanie pomoci začínajúcim učiteľom a ostatným pedagógom za účelom ďalšieho oboznamovania sa s edukáciou žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ako aj metodiky vypracovania **tematických** výchovno-vzdelávacích plánov. Komisie sa stretávajú pravidelne podľa plánu pod vedením

predsedu komisie, zúčastňujú sa ich vyučujúci podľa jednotlivých variantov a závery rokovania sa zapisujú zápisnične. **Občianske združenie: „Za horizont“** členovia združenia sú zamestnanci školy, ktorí spolupracujú pri organizovaní kultúrnych, spoločenských akcií pre žiakov školy. Z príjmov 2% daní finančne prispievajú na nákup učebných pomôcok pre žiakov a na rôzne školské akcie.

- **ÚPSVaR** - v rámci dobrovoľníckej činnosti každoročne zapájame absolventov škôl do procesu uplatnenia sa na trhu práce v rámci asistentskej činnosti učiteľom pri práci so žiakmi s individuálnym vzdelávacím programom.
- **Mestská knižnica v Sečovciach** – s ktorou spolupracujeme s cieľom rozvoja čitateľskej gramotnosti žiakov.
- **Komunitné centrum Sečovce** poskytuje našim žiakom v prípade potreby ošatenie, obuv, hygienu (pedikulóza). Žiaci majú možnosť hrových aktivít, ale aj vykonávania pracovných činností v ich záhradnom centre.

7. Priestorové a materiálno-technické podmienky školy

V oblasti priestorového a materiálneho vybavenia je škola v neustálom vývoji. V školskej vybavenosti nám chýba multifunkčné ihrisko, špeciálne učebne typu snoezelen. Vybavenie školy materiálno-technickými, špeciálnymi, kompenzačnými pomôckami, počítačovou technikou, didaktickou technikou je neustále doplňované aj vyradzované v závislosti na opotrebovateľnosť, ale aj finančné možnosti školy. Aj v tomto školskom roku naša škola nemá viac ako 50% žiakov v hmotnej núdzi. Spôsobí to, že na príspevok na školské potreby z **ÚPSVaR** nebudú mať nárok všetci žiaci školy. Čiastočne to kompenzujeme s pomocou nášho občianskeho združenia za „**Horizont**“ doplnením školských potrieb z ich finančnej podpory.

Dotácia na stravu žiakov, bude v zmysle zákona, pre všetkých žiakov školy.

V súvislosti s digitalizáciou vyučovania pokračujeme s dopĺňaním databázy tematických prezentácií a príprav pre jednotlivé vyučovacie predmety. Projekt s trvalou udržateľnosťou v pestovaní okrasných drevín a ich vysádzaní na sídlisku SNP, pokračuje a bude pokračovať so súčinnosťou Mesta Sečovce. Aj takouto formou pomáhame v rozvoji manuálnych zručností našich žiakov nielen v prácach na školskom pozemku (záhrada, skleník), ale aj v školskej dielni. Naším žiakom chceme vytvoriť podmienky na všestranný rozvoj žiakov a vyzbrojiť ich takými vedomosťami, zručnosťami, návykmi a spôsobilosťami, ktoré im pomôžu v ich ďalšom štúdiu. Pripraviť ich na život s cieľom dosiahnutia čo najvyššieho stupňa integrácie (inklúzie).

8. Škola ako životný priestor

Okrem toho že škola poskytuje výchovu a vzdelávanie veľký dôraz kladieme na estetizáciu prostredia či už interiéru, alebo exteriéru školy. Triedy, chodby a učebne školy upravujú jednotliví učitelia v spolupráci so žiakmi. Na nástenkách majú možnosť žiaci, rodičia a široká verejnosť nájsť informácie o úspechoch a aktivitách školy. Vysádzanie okrasných kríkov a drevín, kvetinových záhonov v areály školy a na príľahlom sídlisku prebieha pod vedením našich šikovných pedagógov a žiakov školy. Snažíme sa budovať priateľskú atmosféru medzi žiakmi navzájom, medzi žiakmi a pracovníkmi školy, medzi pedagógmi a rodičmi, ako aj so širokou verejnosťou.

Snahou školy je vytvoriť príjemné, estetické prostredie, aby do nej žiaci chodili radi.

9. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Budova aj areál školy, vrátane priestorov na vyučovanie, spĺňajú bezpečnostné a zdravie chrániace kritériá na prevádzku školy. Podmienkam na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a pedagogických pracovníkov pri vzdelávaní a vytváraní vyhovujúcich podmienok na prácu venujeme veľkú pozornosť:

- zdravé prostredie tried (nábytok zodpovedajúci výške žiakov, protišmyková podlaha, dostatočné denné svetlo, možnosť ochrany pred priamym slnečným svetlom, vetranie, osvetlenie, vykurovanie),
- lekárnicky vybavené podľa predpisov v zborovniach školy,
- zabezpečený vhodný pitný a stravovací režim,
- dodržiavanie zákazu fajčenia, pitia alkoholu a používania iných omamných látok v škole a jej okolí a na všetkých akciách mimo priestoru školy organizovaných školou.

Zamestnanci školy absolvujú pravidelne školenia zamerané na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a požiarnu ochranu o čom je vedená dokumentácia. Súčasťou sú pravidelné kontroly priestorov školy realizované autorizovaným technikom BOZP a špecialistom PO.

V odborných učebniach sú vypracované a na viditeľnom mieste umiestnené pokyny pre prácu v jednotlivých učebniach /prevádzkový poriadok učebne/. Pred vyučovaním, po vyučovaní a počas prestávok je zabezpečený dozor učiteľov nad žiakmi podľa vopred vypracovaného harmonogramu, ktorý je zverejnený v zborovni školy. V školskom poriadku sú definované povinnosti učiteľov vykonávajúcich dozor. Žiaci majú zakázané nosiť do školy predmety ohrozujúce zdravie.

Príloha - A

II. - Charakteristika Školského vzdelávacieho programu

(Variant A)

Pedagogické princípy školy

V našom školskom vzdelávacom programe vychádzame z dvoch predpokladov:

- a**, zohľadňujeme mentálne možnosti a schopnosti žiakov špeciálnej základnej školy
- b**, súčasné možnosti školy z hľadiska priestorov, ako aj ostatnej školskej vybavenosti.

Týmto programom, ktorý považujeme za program v neustálom vývoji, zvyšujeme dôraz na rozvoj vedomostí, skúsenosti a postojov žiakov na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná. Školský vzdelávací program je koncipovaný so zámerom vytvoriť čo najlepšie predpoklady na úrovni školy pre postupné osvojovanie základných vedomostí, zručností, návykov, ktoré stanovuje štátny vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím.

Školský vzdelávací program je výsledkom tímovej práce pedagógov školy a má otvorený charakter v tom, že je ho možné revidovať, meniť a upravovať v závislosti so zmenami podmienok, ktoré v podmienkach edukácie žiakov školy vzniknú. Je členený do samostatných celkov pre jednotlivé varianty A, B a C, ktoré sú štruktúrované do profilu absolventa s rozvojom príslušných kompetencií (spôsobilosti), do vzdelávacích oblastí, a rámcového učebného plánu, na ktorý nadväzuje časovo-tematický plán učiteľa.

Výsledkom realizovania školského vzdelávacieho programu je naplnenie cieľov vzdelávania, zvýšenie kreativity a tvorivosti žiakov, tvorba edukačného programu pedagógmi a celková zmena klímy triedy a školy. Výsledkom našej výchovno-vzdelávacej činnosti má byť čo možno najširšie a najúspešnejšie pracovné a spoločenské uplatnenie absolventa našej školy.

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania sú rozvinuté kľúčové kompetencie (spôsobilosti), ako kombinácie vedomostí, skúseností a postojov žiakov **s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia** na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná.

Primárne vzdelávanie poskytuje východiskovú bázu pre postupné rozvíjanie kľúčových spôsobilostí žiakov, ako základu všeobecného vzdelania prostredníctvom nasledujúcich cieľov:

- poskytnúť žiakom primerané možnosti skúmania ich najbližšieho kultúrneho a prírodného prostredia tak, aby získali záujem o poznávanie nového,
- rozvíjať cieľavedome, systematicky a v tvorivej atmosfére osobnosť žiaka v poznávacej, sociálnej, emocionálnej a morálnej oblasti,
- viesť žiakov k spoznávaniu svojich schopností, k využívaniu svojich možností, ku kompenzácii svojich obmedzení a tým k vytváraniu reálneho obrazu seba samého,
- rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť, osvojiť si základy spôsobilosti učiť sa a poznávať seba samého,
- podporovať kognitívne procesy a kompetencie žiakov kriticky a tvorivo myslieť prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a aktívnym riešením problémov,
- umožniť žiakom získať základné pracovné zručnosti a návyky, aby ich mohli využiť pri ďalšom vzdelávaní aj v občianskom živote,
- vyvážené rozvíjať u žiakov kompetencie dorozumievať sa a porozumieť si, hodnotiť (vyberať a rozhodovať) a iniciatívne konať,
- podporovať rozvoj interpersonálnych kompetencií, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, naučiť sa kooperovať v skupine, v kolektíve a preberať na seba primeranú zodpovednosť, rozvíjať sociálnu vnímavosť a citlivosť k spolužiakom, učiteľom, rodičom, ďalším ľuďom a k svojmu kultúrnemu a prírodnému okoliu,
- viesť žiakov k tolerancii, znášanlivosti, porozumeniu a k akceptovaniu iných ľudí, ich duchovno-kultúrnych hodnôt, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami, cirkvami a náboženskými spoločenstvami,

- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti, nieť zodpovednosť za svoje zdravie, aktívne ho chrániť a upevňovať, chrániť životné prostredie.

2. Zameranie školy a stupeň vzdelania

Naša škola je zameraná na výchovu a vzdelávanie žiakov s rôznym stupňom mentálneho postihnutia. Absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím získa žiak primárne vzdelanie, dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou (ISCED 1).

3. Profil absolventa

Kľúčové kompetencie sú viacúčelové (multifunkčné), lebo slúžia na výkon pracovných a mimopracovných (občianskych, spotrebiteľských, rodinných, zdravotných a iných) aktivít v osobnom živote. Majú nadpredmetový charakter a vzájomne sa prelínajú. Sú výsledkom celkového procesu celostného vzdelávania. K ich rozvíjaniu prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálno-emočné prostredie školy, programové aktivity uskutočňované v škole, ale aj v mimo vyučovacej a v mimoškolskej činnosti. Vyvážené rozvíjajú perceptiveľno-motorickú, kognitívnu a sociálno-emocionálnu oblasť osobnosti žiaka.

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia má osвоенé tieto kľúčové kompetencie (spôsobilosti):

3.1. sociálne komunikačné spôsobilosti

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primeranému stupňu vzdelania,
- rozumie obsahu písaného a tlačeneho textu, dokáže ho ústne zreprodukovat',
- vie samostatne písomne komunikovat',
- dokáže určitý čas sústredene počúvat', prijať a rešpektovat' názory iného,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovat',
- na základnej úrovni používa technické prostriedky komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,

- l)** správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- m)** preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činy skupiny,
- n)** nadväzuje spoločenský prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,
- o)** rozumie pojmom, chápe význam slov, vie ich použiť v živote,
- p)** schopný prečítať požadované tvary písmen,
- q)** na základe sluchovej diferenciácie dokáže rozlíšiť či sa v slove nachádza preberané písmeno.

3.2 spôsobilosti v oblasti matematického a prírodovedeckého myslenia

- a)** dokáže využiť základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
- b)** rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- c)** chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- d)** má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,
- e)** viesť k aktívnemu vnímaniu, ku koncentrácii pozornosti a k zdokonaľovaniu analyticko-syntetickej činnosti v oblasti vnímania a myslenia žiaka,
- f)** pracovať podľa naučeného pracovného postupu, podľa inštrukcií plniť zadané úlohy,
- g)** ukázať žiakom reálnu podstatu početných výkonov na modeloch z reality,
- h)** viesť žiakov k prehľadnému zápisu a potrebe odpovedať na otázky slovnej úlohy,
- i)** viesť žiakov k pochopeniu početných úkonov sčítania, jeho správnosti a presnosti,
- j)** viesť žiakov k pochopeniu početných úkonov odčítania, jeho správnosti a presnosti,
- k)** rozvíjať pohotovosť a pozornosť žiakov,
- l)** vybudovanie pojmu prirodzené číslo,
- m)** osvojenie početných výkonov na základe praktickej činnosti,
- n)** ukázať význam poznávania geometrických tvarov,
- o)** podporovať u žiakov ochotu si pomôcť, vytvárať návyky kolektívnej práce,
- p)** obohacovať vedomosti a spresňovať pojmy,
- q)** ukázať súvislosti geometrie s praxou,
- r)** viesť k šetrnému zaobchádzaniu s učebnicou a školskými pomôckami,
- s)** vytvárať názorné predstavy o čísle a početných výkonoch,
- t)** viesť žiakov k pochopeniu početných úkonu porovnávania na základe praktickej činnosti.

3.3 spôsobilosti učiť sa učiť

- a) dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a učebnými pomôckami,
- b) ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
- c) získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- d) uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
- e) prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- f) hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,
- g) dokáže veci pomenovať, rozpoznať, roztriediť, priradiť, vyfarbiť.

3.4 osobné, sociálne a občianske spôsobilosti

- a) uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- b) dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- c) uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva iných,
- d) pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- e) je schopný počúvať, diskutovať, vyslovovať svoj názor, rešpektuje názor iných,
- f) dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- g) je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,
- h) uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
- i) uvedomuje si význam dobrej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým vzťahom v kolektíve.

3.5 spôsobilosti v oblasti informačných a komunikačných technológií

- a) prejavuje radosť zo samostatnej informačnej zručnosti a získavania informácií,
- b) vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- c) využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, médií a internetu,
- d) vie používať vyučovacie programy,
- e) chápe rozdiel medzi reálnym a informačným svetom,
- f) vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT.

3.6 spôsobilosti riešiť problémy

- a) rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom okolí, adekvátne svojej úrovni navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- b) dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia,
- c) v odôvodnených prípadoch dokáže privolať pomoc.

3.7 spôsobilosti vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- a) dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- b) dokáže pomenovať základné druhy umenia a ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky,
- c) pozná bežné pravidlá spoločenského správania sa,
- d) správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- e) ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných ľudí,
- f) uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- g) cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- h) má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr,
- i) ovláda základy rytmu: rytmická deklamácia slov a slovných spojení,
- j) poznáva a rozoznáva rôzne zvuky,
- k) dokáže pasívne vnímať zvuky Orffovho inštrumentára,
- l) vie správne chodiť a pochodovať podľa hudby,
- m) vie správne pohybom reagovať na hudbu a zmeny tempa,
- n) vie správne zaspievať detskú pieseň,
- o) vie pozorne počúvať reprodukovanosť hudbu a dokáže vystihnúť náladu piesne a počúvanej hudby,
- p) má vypestované správne spevácke návyky (postoj, držanie tela, dýchanie výslovnosť, atď.).

3.8 spôsobilosti v manuálnych zručnostiach

- a) v práci s papierom – vie strihať, lepiť, skladať, baliť, maľovať, tvarovať a pod.,
- b) v práci s textilom – pozná základné druhy textilu, ovláda základné stehy šitia, prišíje gombík, ušíje jednoduchý výrobok, štopká, štrikuje, háčkuje a pod.,

- c) pri práci s drevom – rozpozná tvrdé a mäkké drevo, drevo reže, brúsi, lepí, spája, vŕta, natiera a pod.,
- d) pri práci s kovom – pozná druhy kovov, kov delí, opracúva, ohýba, spája, natiera a pod.,
- e) pri práci v záhrade – rozpozná kultúrne plodiny od burín, vie pripraviť pôdu, vysieva, sadí, okopáva, zalieva, ošetruje a pod.,
- f) pri práci v kuchyni – pozná potravinárske suroviny na prípravu jedál, pozná kuchynské náradie a spotrebiče, vie postupovať podľa receptúry, pripraví jednoduché jedlá, dodržiava zásady hygieny a zdravej výživy a pod.,
- g) pri práci s modelovacím materiálom – žiak sa učí hmotu spracovať, (hnetením, guľaním, val'kaním, odtŕhaním, spájaním, stláčaním), z modelovacej hmoty robí a poznáva základné tvary (guľa, ovál, valec, plocha, hadík),
- h) práca s farbou - žiak si vytvára zmysel pre farebnosť, dodržiava tvar, líniu,
- i) montážne a demontážne práce – žiak sa učí rozpoznávať rozličné tvary, materiály, učí sa manipulovať s predmetmi, rozvíja sa jeho priestorová predstavivosť, myslenie, fantázia, drobné svalstvo rúk, vôľové vlastnosti, samostatnosť,
- j) vytváranie základu hygienických a sebaobslužných návykov,
- k) pri práci s drobným materiálom – žiak vie triediť, navliekať, vtláčať, nalepovať, rozvíjať estetické cítenie, fantáziu, jemnú motoriku prstov.

3.9 spôsobilosti grafomotorických zručností

- a) dodržiava prepis tlačeneho a písaného textu, odpíše pravopisne správne,
- b) pozná požadované tvary písmen a číslíc,
- c) uplatňuje zásady správneho používania diakritických znamienok,
- d) píše čitateľne s drobnými pravopisnými chybami,
- e) píše úhladne a pravopisne správne.

3.10 spôsobilosti v oblasti pohybových zručností

- a) osvojenie základných povelov a poradových cvičení,
- b) dodržiavanie pracovnej disciplíny a zásad organizácie práce,
- c) rozvíjanie obratnosti,
- d) rozvíjanie rýchlosti a dynamickej sily,
- e) rozvíjanie všeobecnej vytrvalosti prostredníctvom behu,
- f) osvojenie a zdokonalenie techniky pohybových činností,
- g) zdokonalenie estetického pohybového prejavu a rytmického cítenia,
- h) zdokonaľovanie kĺbovej pohyblivosti, pružnosti,

- i) osvojenie techniky základných herných zručností,
- j) formovanie kladných postojov ku kolektívu,
- k) rozvíjanie prirodzenej pohyblivosti žiakov,
- l) zvyšovanie telesnej zdatnosti a telesnej kondície,
- m) utváranie predpokladov na rýchle a presné reakcie,
- n) formovanie kolektívnych vzťahov a kladných vlastností.

4 .Pedagogické stratégie

Výber metód a foriem práce je zameraný na to, aby jednotlivé metódy a formy rozvíjali kľúčové spôsobilosti a boli v súlade so zámermi školy. Stratégia vyučovania si vyžaduje ich premyslený výber, logické usporiadanie a kombinovanie, čo sa kladne odzrkadlí v motivácii žiakov a ich aktivite na vyučovaní.

V našej práci preferujeme inovatívne formy a metódy vyučovania:

- zážitkové učenie,
- projektové a tematické vyučovanie, práca v skupinách, kooperatívne vyučovanie, brainstorming, pojmové mapovanie
- uplatňovanie dramatizácie na vyučovaní,
- názornosť - snažíme sa zapojiť čo najviac zmyslov na vyučovaní,
- využívanie multimediálnej techniky,
- realizácia exkurzií,
- organizovanie pobytov v prírode, turistických vychádzok,
- individuálny prístup,
- skupinové vyučovanie.

III. Vnútný systém kontroly a vzdelávania

Vnútný systém hodnotenia kvality zameriame na 3 oblasti:

1. Hodnotenie žiakov
2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov
3. Hodnotenie školy

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvláda učivo, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky.

Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, čo je mimoriadne dôležité a návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Hodnotenie má byť pre žiaka motivujúce. Dôležité je uplatňovať primeranú náročnosť a pedagogický takt, sústrediť sa na individuálny pokrok každého žiaka, neporovnávať výkony žiakov navzájom, nerozdeľovať ich na úspešných a neúspešných!

Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami v rámci individuálnych možností každého žiaka s ohľadom na stupeň mentálneho postihnutia.

Postup hodnotenia žiakov určuje Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie platný od 1.septembra 2015.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa uskutočňuje priebežné a celkové hodnotenie:

- **Priebežné hodnotenie** sa uskutočňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov prejavov žiaka na vyučovacích hodinách a má hlavne motivačný charakter. Učiteľ zohľadňuje vekové a individuálne osobitosti žiaka a prihliada na jeho momentálnu psychickú a fyzickú disponovanosť.
- **Celkové hodnotenie žiaka** v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa uskutočňuje na konci prvého polroka a druhého polroka v školskom roku. Má čo najobjektívnejšie zhodnotiť úroveň jeho vedomostí, zručností a návykov v danom vyučovacom predmete.

Prospech z jednotlivých vyučovacích predmetov sa na vysvedčení pre prípravný, prvý až štvrtý ročník uvádza arabskou číslicou, označujúcou klasifikačný stupeň, na vysvedčení pre piaty až deviaty ročník sa vypíše slovom.

Celkové hodnotenie žiaka sa vo všetkých ročníkoch na konci prvého polroka a druhého polroka na vysvedčení vyjadruje: a) prospel(a), b) neprospel(a)

➤ Metódy a formy overovania vedomostí a schopností žiakov

Podklady na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov a správania žiaka získava učiteľ:

- sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka,

- rôznymi druhmi skúšok (písomné, ústne, grafické, praktické, pohybové),
- analýzou výsledkov rôznych činností žiaka (grafické, praktické)
- konzultáciami s ostatnými pedagogickými zamestnancami, zamestnancami centra špeciálno-pedagogického poradenstva, so všeobecným lekárom pre deti a dorast,
- rozhovormi so žiakom a zákonným zástupcom žiaka.

Podľa spôsobu vyjadrovania sa žiakov pri skúšaní využívame:

- Ústne skúšanie – hovorený prejav, prednes,...
- Písomné skúšanie – päťminútovky, diktáty,...
- Praktické činnosti – overovanie zručností pri práci v dielni, na školskom pozemku varení, vyšívání, šití, maľování, modelování.

Podľa počtu súčasne skúšaných žiakov realizujeme:

- Individuálne skúšanie
- Skupinové skúšanie
- Hromadné, frontálne skúšanie.

V plnom rozsahu využívame **individualizované hodnotenie**, pri ktorom je žiak porovnávaný s úrovňou vlastných možností a schopností, alebo so sebou samým v čase, t.j. s vlastným predchádzajúcim výkonom, správaním v predchádzajúcom období.

Za účelom získania spätnej väzby, získania informácií, ako sa žiaci učia, odhalenia a diagnostikovania nedostatkov, chýb, ťažkostí a príčin v procese učenia sa žiaka za účelom ich odstránenia a zefektívnenia jeho učebnej činnosti využívame veľmi často formatívne hodnotenie, ktoré nebýva spojené s klasifikáciou žiakov.

Priebežné a záverečné hodnotenie žiakov je spojené so sumatívnym hodnotením.

➤ **Správanie**

- Hodnotenie správania sa odvíja od dodržiavania Školského poriadku, s ktorým sú žiaci oboznámení vždy v prvý deň v škole, s hodnotením sú oboznámení aj zákonní zástupcovia žiakov.
- Správanie hodnotí triedny učiteľ (viď. Metodika riešenia záškoláctva). Zníženú známku zo správania sa udeľuje podľa uznesenia z polročnej klasifikačnej porady konanej dňa 22.1.2010.
- Využívajú sa štyri stupne hodnotenia:
  - 1 – veľmi dobré (pri vymeškaní 0- 25 neospravedlnených hodín)
  - 2 – uspokojivé (pri vymeškaní 26-50 neospravedlnených hodín)
  - 3 – menej uspokojivé (pri vymeškaní 51-100 neospravedlnených hodín)

4 – neuspokojivé (pri vymeškaní 100 a viac neospravedlnených hodín)

2. Vnútrotný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Hodnotenie pedagogických zamestnancov je zamerané na získavanie informácií o schopnostiach, pracovnom výkone a správaní jednotlivých zamestnancov školy. Hodnotenie má pozitívne vplývať na pracovnú výkonnosť zamestnancov, motivovať a efektívne ich stimulovať plniť si pracovné povinnosti. Ciele hodnotenia:

- motivovať PZ k lepšiemu pracovnému výkonu,
- dávať PZ spätnú väzbu o ich pracovnom výkone,
- rozvíjať silné a eliminovať slabé stránky pracovného výkonu,
- plánovať rozvojové aktivity PZ.

Spôsob a oblasť hodnotenia sú rozpracované v Smernici č.Z/01/2019.

3.Hodnotenie školy

Pravidelne monitorujeme:

- Podmienky na vzdelanie:
  - spokojnosť s vedením školy a učiteľmi,
  - prostredie – klíma školy,
  - priebeh vzdelávania – vyučovací proces – metódy a formy vyučovania,
  - výsledky vzdelávania,
  - riadenie školy,
  - úroveň výsledkov práce školy.

Kritériom pre nás je:

- Spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov.

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú:

- SWOT analýza.

Hlavným cieľom hodnotenia školy je zhodnotenie stavu ako funguje školský vzdelávací program, aká je klíma školy.

Vlastné hodnotenie školy je zamerané na:

- ciele, ktoré si škola stanovila v školskom vzdelávacom programe a ich reálnosť a realizácia,
- posúdenie ako škola spĺňa ciele, ktoré sú v ŠVP,
- oblasti, v ktorých škola dosahuje dobré výsledky a oblasti, v ktorých škola dosahuje slabšie výsledky, vrátane návrhov a opatrení,
- priebeh vzdelávania – vyučovací proces, stratégie vyučovania.

IV. Školský učebný plán

Pri transformácii ŠVP na ŠkVP sme postupovali tak, že voliteľné hodiny sme využili na zvýšenie počtu hodín v povinných predmetoch bez pridania obsahu za účelom precvičovania a upevňovania učiva. Školský vzdelávací program je koncipovaný so zámerom vytvoriť čo najlepšie predpoklady na úrovni školy pre postupné osvojovanie základných vedomostí, zručností, návykov, ktoré stanovuje štátny vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím. V prípade ťažkosti pri osvojovaní si predpísaného učiva bude žiakom vypracovaný individuálny vzdelávací program z jedného alebo viacerých predmetov, podľa ktorého sa vzdeláva a postupuje do vyššieho ročníka.

Rámcový učebný plán pre variant A

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	PRÍPRAVNÝ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Spolu
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		8 2	8 2	8 2	7 2	6 2	6 1	5 1	5 1	5 1	58 14
	rozvíjanie kom.schopností	7										7
	rozvíjanie graf. zručností	2										2
Matematika a práca s informáciami	matematika	3	4	4 1	4 1	4 1	4 1	4 1	4 1	4 1	4 1	39 8
	informatika						1	1	1	1	1	5
Človek a príroda	vecné učenie	1	1 1	1	1 1							4 2
	fyzika								1	1	1	3
	chémia										1	1
	biológia								1	1	1	3
Človek a spoločnosť	vlastiveda					2	2	3				7
	dejepis								1	1	1	3
	geografia								1	1	1	3
	občianska náuka								1	1	1	3
Človek a hodnoty	etická výchova/naboženská výchova/náboženstvo						1	1	1	1	1	5
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	1 1	1 1	2 1	3	4	4 1	4	4 1	4 1	4 1	31 7
	Umenie a kultúra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Umenie a kultúra	výtvarná výchova	1 1	1	1	1	1 1	1	1 1	1 1	1 1	1 1	10 6
	Zdravie a pohyb	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Základ		18	18	19	20	21	22	23	24	24	25	214
Voliteľné (disponibilné) hodiny		2	4	4	4	4	4	3	4	4	4	37
Spolu		20	22	23	24	25	26	26	28	28	29	251

Tabuľka č. 1 Učebný plán pre žiakov s ľahkým mentálnym postihnutím

V. Učebné osnovy

Tvorí vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú zo Štátneho vzdelávacieho programu a reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

Obsah vzdelávania tvoria vzdelávacie oblasti, ktoré obsahujú jednotlivé vyučovacie predmety. Obsah a ciele jednotlivých vyučovacích predmetov sa prispôbujú individuálnym osobitostiam každého žiaka. Obsah vzdelávania sa chápe ako podklad, ktorý má učiteľ tvorivo rozvíjať (rozširovať alebo redukovať) v závislosti od potenciálu a osobnostných vlastností každého žiaka.

Učebné osnovy obsahujú:

1. Charakteristiku predmetu, jeho význam v obsahu vzdelávania
2. Rozvíjajúce ciele, témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah
3. Kľúčové kompetencie a spôsobilosti
4. Učebné zdroje sú zdrojom informácií pre žiakov. Sú to učebnice, pracovné listy, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod.

Príloha - B

II. - Charakteristika Školského vzdelávacieho programu

(Variant B)

Pedagogické princípy školy

V našom školskom vzdelávacom programe vychádzame z dvoch predpokladov:

- a**, zohľadňujeme mentálne možnosti a schopnosti žiakov špeciálnej základnej školy
- b**, súčasné možnosti školy z hľadiska priestorov, ako aj ostatnej školskej vybavenosti.

Týmto programom, ktorý považujeme za program v neustálom vývoji, zvyšujeme dôraz na rozvoj vedomostí, skúsenosti a postojov žiakov na úrovni, ktoré sú pre nich osobne dosiahnuteľné. Školský vzdelávací program je koncipovaný so zámerom vytvoriť čo najlepšie predpoklady na úrovni školy pre postupné osvojovanie základných vedomostí, zručností, návykov, ktoré stanovuje štátny vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím.

Školský vzdelávací program je výsledkom tímovej práce pedagógov školy a má otvorený charakter v tom, že je ho možné revidovať, meniť a upravovať v závislosti so zmenami podmienok, ktoré v podmienkach edukácie žiakov školy vzniknú. Je členený do samostatných celkov pre jednotlivé varianty A,B a C, ktoré sú štruktúrované do profilu absolventa s rozvojom príslušných kompetencií (spôsobilosti), do vzdelávacích oblastí, a rámcového učebného plánu, na ktorý nadväzuje časovo-tematický plán učiteľa.

Výsledkom realizovania školského vzdelávacieho programu je naplnenie cieľov vzdelávania, zvýšenie kreativity a tvorivosti žiakov, tvorba edukačného programu pedagógmi a celková zmena klímy triedy a školy. Výsledkom našej výchovno-vzdelávacej činnosti má byť čo možno najširšie a najúspešnejšie pracovné a spoločenské uplatnenie.

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov **so stredným stupňom mentálneho postihnutia** je:

- rozvíjať kognitívne a psychomotorické procesy, všestrannú komunikáciu,
- rozvíjať individuálne schopnosti a predpoklady mentálne postihnutých žiakov tak, aby si osvojili vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré dokážu využiť v osobnom živote,
- zamerať sa na pripravenosť v praktickom živote
- podnecovať žiakov k mysleniu na podklade názoru a k riešeniu problémov,
- učiť žiakov chrániť si svoje zdravie a zdravie iných.

2. Zameranie školy a stupeň vzdelania

Naša škola je zameraná na výchovu a vzdelávanie žiakov s rôznym stupňom mentálneho postihnutia. Absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím získa žiak primárne vzdelanie, dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou (ISCED 1).

3. Profil absolventa

Absolvent programu primárneho vzdelávania **pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia** disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

3.1 sociálne komunikačné spôsobilosti

- a) rozvíjať slovnú zásobu a komunikačné zručnosti žiakov,
- b) viesť k samostatnosti v elementárnom vyjadrovaní, schopnosti nadviazať jednoduchý komunikačný kontakt v bežnom živote,
- c) utvárať pevný systém návykov pre stále uvedomejšie správanie sa a konanie,
- d) využívať získané komunikačné schopnosti k vytvoreniu vzťahov potrebných k spoločenskej integrácii,
- e) zvládať jednoduchou formou písomnú komunikáciu,
- f) podieľať sa na jednoduchých sociálnych aktivitách,

- g) uplatňovať základné návyky spoločenského správania sa,
- h) prehĺbiť a osvojiť si fyziologicky správny nádych a výdych pri hovorení,
- i) rozvíjať správnu artikuláciu foném, zvukov,
- j) rozvíjať pohyblivosť rečových orgánov,
- k) rozvíjať sluchovú diferenciáciu jednotlivých foném,
- l) rozumie obsahu písaného a tlačeného textu, hovoreného slova, dokáže zreprodukovať.

3.2 spôsobilosť v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- a) viesť k aktívnemu vnímaniu, ku koncentrácii pozornosti a k zdokonaľovaniu analyticko-syntetickej činnosti v oblasti vnímania a myslenia žiaka,
- b) pracovať podľa naučeného pracovného postupu, podľa inštrukcií plniť zadané jednoduché úlohy,
- c) ukázať žiakom reálnu podstatu početných výkonov na modeloch z reality,
- d) rozvíjať pohotovosť a pozornosť žiakov,
- e) vybudovanie pojmu prirodzeného čísla,
- f) osvojenie si početných úkonov na základe praktickej činnosti,
- g) utváranie základných matematických predstáv,
- h) pochopenie početných úkonov sčítania,
- i) pochopenie početných úkonov odčítania,
- j) precvičovanie a utvrdzovanie učiva,
- k) obohacovanie a spresňovanie pojmov,
- l) ukázať súvislosti geometrie s praxou,
- m) viesť žiakov k samostatnosti a zodpovednosti za svoje výkony.

3.3 spôsobilosť učiť sa učiť

- a) osvojiť si základné hygienické a seba obslužné návyky,
- b) ovládať základy čítania, písania, počítania a využívať ich k svojmu vzdelávaniu,
- c) používať učebnice, učebné materiály a učebné pomôcky,
- d) používať termíny, znaky a symboly v spojitosti s konkrétnymi situáciami každodenného života,
- e) uplatňovať získané vedomosti, zručnosti a návyky v praktických situáciách,

- f) osvojiť si základné poznatky o cestnej premávke,
- g) utvárať predstavy o ročných obdobiach,
- h) osvojiť si základné prírodovedné poznatky,
- i) osvojiť si základné spoločenskovedné poznatky,
- j) osvojiť si základné časové údaje.

3.4 spôsobilosť riešiť problémy

- a) získané poznatky vedieť využiť tak, aby dokázali prekonať problémy primerane k svojim možnostiam,
- b) podľa individuálnej úrovne žiakov a v nadväznosti na ich vedomosti, riešiť problémové situácie podľa získaných praktických zručností a návykov,
- c) vie, na koho sa má obrátiť o pomoc pri riešení problémov.

3.5 osobné a občianske spôsobilosti

- a) starostlivosť o zdravie, predchádzanie chorobám,
- b) viesť k sebavedomiu, k samostatnosti, podporovať sebadôveru žiaka,
- c) využíva osvojené návyky a zručnosti k zapojeniu do spoločnosti,
- d) utváranie kladného vzťahu k práci,
- e) utváranie kladného vzťahu k živej prírode,
- f) utváranie kladného vzťahu k športu,
- g) formovanie kolektívnych vzťahov,
- h) dodržiavanie disciplíny a zásad organizácie práce.

3.6 spôsobilosti v oblasti informačných a komunikačných technológií

- a) využívať základné formy informačnej a komunikačnej technológie,
- b) ovládať elementárne spôsoby práce s počítačom.

3.7. spôsobilosti manuálnych zručností za pomoci pedagóga

- a) v práci s papierom – vie strihať, lepiť, skladať, baliť, maľovať, tvarovať a pod.,
- b) v práci s textilom – pozná základné druhy textilu, ovláda základné stehy šitia, prišije gombík, ušije jednoduchý výrobok, štopká, štrikuje, háčkuje a pod.,

- c) pri práci s drevom – rozpozná tvrdé a mäkké drevo, drevo reže, brúsi, lepí, spája, vrta, natiera a pod.,
- d) pri práci s kovom – pozná druhy kovov, kov delí, opracúva, ohýba, spája, natiera a pod.,
- e) pri práci v záhrade – rozpozná kultúrne plodiny od burín, vie pripraviť pôdu, vysieva, sadí, okopáva, zalieva, ošetruje a pod.,
- f) pri práci v kuchyni – pozná potravinárske suroviny na prípravu jedál, pozná kuchynské náradie a spotrebiče, vie postupovať podľa receptúry, pripraví jednoduché jedlá, dodržiava zásady hygieny a zdravej výživy a pod.,
- g) pri práci s modelovacím materiálom – vie vytvárať formu,
- h) práca s farbou – zmysel pre farebnosť, dodržiava tvar, líniu,
- i) montážne a demontážne práce s materiálom.

3.8 spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- a) vnímať v rámci svojich intelektových schopností krásu umeleckých diel, ľudových tradícií, produktov ľudskej práce,
- b) na základe individuálnych schopností ovládať a dodržiavať pravidlá a normy bežného spoločenského života,
- c) dokáže sa chovať v krízových situáciách i v situáciách ohrozujúcich život a zdravie človeka podľa pokynov kompetentných osôb,
- d) rozvíjať estetické cítenie žiakov,
- e) upevňovanie vzťahu k hudbe,
- f) oboznámiť sa s vlastnosťami materiálu na kreslenie a maľovanie,
- g) rozvíjať rytmické cítenie,
- h) nácvik správneho dýchania pri speve,
- i) nácvik správneho spevu – rytmus, melódia, primeraný hlasový prejav,
- j) vedieť spájať spev s pohybom,
- k) precvičovanie manipulácie so štetcom,
- l) upevňovanie rozlišovacích schopností farieb,
- m) rytmizácia pomocou rytmických hudobných nástrojov,
- n) pestovanie citu pre farby.

3.9 spôsobilosti v oblasti základných poznávacích funkcií zmyslového vnímania

- a) rozvíjať zrakové vnímanie,
- b) rozvíjať sluchové vnímanie,
- c) cvičiť hmatovú diferenciáciu,
- d) vedieť rozlišovať rôzne chute,
- e) rozvíjať priestorovú orientáciu,
- f) vedieť rozlišovať rôzne vône,
- g) rozvíjať vnímanie pohybu rôznych častí tela,
- h) rozvíjať senzomotorickú koordináciu.

3.10 spôsobilosti v oblasti pohybových schopností

- a) správne držanie tela, udržiavanie rovnováhy,
- b) rozvoj koordinácie,
- c) rozvoj obratnosti,
- d) rozvoj rýchlosti a dynamickej sily,
- e) rozvoj vytrvalosti,
- f) zdokonalenie estetického pohybového prejavu a rytmického cítenia,
- g) zdokonaľovanie kĺbovej pohyblivosti, pružnosti,
- h) osvojenie techniky základných herných zručností,
- i) rozvíjanie prirodzenej pohyblivosti žiakov,
- j) zvyšovanie telesnej zdatnosti a telesnej kondície,
- k) utváranie predpokladov na rýchle a presné reakcie,
- l) relaxácia a uvoľnenie organizmu
- m) osvojiť si základné povely a poradové cvičenia.

3.11 spôsobilosti grafomotorických zručností

- a) dodržiava prepis tlačeneho a písaného textu, odpíše pravopisne správne,
- b) pozná požadované tvary písmen a číslíc,
- c) uplatňuje zásady správneho používania diakritických znamienok,
- d) píše čitateľne s drobnými pravopisnými chybami,
- e) píše úhladne a pravopisne správne,
- f) rozvíjanie jemnej motoriky.

4. Pedagogické stratégie - špecifiká vzdelávania

Výber metód a foriem práce je zameraný na to, aby jednotlivé metódy a formy rozvíjali kľúčové spôsobilosti a boli v súlade so zámermi školy. Stratégia vyučovania si vyžaduje ich premyslený výber, logické usporiadanie a kombinovanie, čo sa kladne odzrkadlí v motivácii žiakov a ich aktivite na vyučovaní.

V našej práci preferujeme inovatívne formy a metódy vyučovania:

- metódu viacnásobného opakovania informácie,
- metódu nadmerného zvýraznenia informácie,
- metódu multisenzorického sprostredkovania informácie,
- metódu intenzívnej motivácie
- **metódu dobrého štartu,**
- metódu postupnej symbolizácie,
- zážitkové učenie,
- projektové a tematické vyučovanie,
- uplatňovanie dramatizácie na vyučovaní,
- názornosť - snažíme sa zapojiť čo najviac zmyslov na vyučovaní,
- organizovanie pobytov v prírode, turistických vychádzok,
- individuálny prístup,
- skupinové vyučovanie.

S ohľadom na špecifiká výchovy a vzdelávania detí so stredným stupňom postihnutia využívame rôzne programy, metódy a systémy práce medzi ktoré patrí :

Intenzívna interakcia: metóda výučby predverbálnych základov komunikácie, ktorá je stále v rannom štádiu vývoja komunikácie.

Zameriava sa na centrálné oblasti, v ktorých deti zaostávajú :

- schopnosť sa socializovať,
- zúčastňovať sa interakcie s druhou osobou,
- mať radosť z prítomnosti iných ľudí,

- naučiť sa komunikačne schopnosti a rutiny,
- naučiť sa porozumieť neverbálnym prejavom s emocionálnym obsahom , požívať a chápať očný kontakt.

VOKS /*Výmenný obrázkový komunikačný systém*/: tento systém vychádza z princípov metódy PECS

- vysoká motivácia – konkrétny výber odmien,
- zmysluplná a účelová výmena obrázka, symbolu za vec, ktorú znázorňuje, podpora iniciatívy klienta s použitím fyzickej asistencie a potlačením verbálnych výziev a pokynov,
- podpora nezávislosti usporiadaním lekcií.

Visual reading : výukový program, ktorý bol vyvinutý hlavne pre ľudí s poruchami autistického spektra, sluchového postihnutia, downovým syndrómom, detskou mozgovou obrnou, mentálnym postihnutím, aspergerovým syndrómom, ADHD, narušenou komunikačnou schopnosťou a špecifickými poruchami učenia.

Funkcionálne učenie: špeciálny vzdelávací program, ktorého cieľom je rozvoj nástrojov učenia ako: umiestňovanie, búchanie, kreslenie, párovanie, priradovanie, triedenie, radenie stavanie kociek. Aktivity kopírujú a nahrádzajú hrové aktivity, ktoré sa u intaktného dieťaťa prirodzene rozvíjajú v senzomotorickom štádiu. Formované nástroje učenia tvoria základ pre ďalší kognitívny vývin.

Metóda dobrého štartu: podporuje všestranný rozvoj dieťaťa rozvíja percepciu, reč, motoriku, rešpektuje osobnostný charakter dieťaťa, podnecuje k utváraniu sociálnych vzťahov. Prispieva k všestrannému rozvoju osobnosti dieťaťa. Metóda je určená pre deti so špecifickými poruchami učenia, správania a reči môže byť aplikovaná ako súčasť terapie.

Muzikoterapia: jej cieľom je pomocou zvukov priaznivo ovplyvniť psychický a fyzický stav žiakov. Tóny a ich spájanie do celkov podľa istých hudobných a psychických zákonitostí sú neverbálnym komunikačným a relaxačným médiom.

Canisterapia : využíva pozitívne pôsobenie psa domáceho na fyzickú, psychickú a sociálnu pohodu človeka. Uplatňuje sa hlavne ako pomocná psychoterapeutická metóda v situáciách, keď iné metódy nemožno použiť, alebo nie sú účinné.

III. Vnútný systém kontroly a hodnotenia

Vnútný systém hodnotenia kvality zameriame na 3 oblasti:

1. Hodnotenie žiakov
2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov
3. Hodnotenie školy

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvláda učivo, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky.

Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, čo je mimoriadne dôležité a návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Hodnotenie má byť pre žiaka motivujúce. Dôležité je uplatňovať primeranú náročnosť a pedagogický takt, sústrediť sa na individuálny pokrok každého žiaka, neporovnávať výkony žiakov navzájom, nerozdeľovať ich na úspešných a neúspešných!

Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami v rámci individuálnych možností každého žiaka s ohľadom na stupeň mentálneho postihnutia.

Postup hodnotenia žiakov určuje Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie platný od 1.septembra 2015.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa uskutočňuje priebežné a celkové hodnotenie:

- **Priebežné hodnotenie** sa uskutočňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov prejavov žiaka na vyučovacích hodinách a má hlavne motivačný charakter. Učiteľ zohľadňuje vekové a individuálne osobitosti žiaka a prihliada na jeho momentálnu psychickú a fyzickú disponovanosť.

- **Celkové hodnotenie žiaka** v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa uskutočňuje na konci prvého polroka a druhého polroka v školskom roku. Má čo najobjektívnejšie zhodnotiť úroveň jeho vedomostí, zručností a návykov v danom vyučovacom predmete.

Prospech z jednotlivých vyučovacích predmetov sa na vysvedčení pre prípravný, prvý až štvrtý ročník uvádza arabskou číslicou, označujúcou klasifikačný stupeň, na vysvedčení pre piaty až deviaty ročník sa vypíše slovom.

Celkové hodnotenie žiaka sa vo všetkých ročníkoch na konci prvého polroka a druhého polroka na vysvedčení vyjadruje: a) prospel(a), b) neprospel(a).

➤ **Metódy a formy overovania vedomostí a schopností žiakov**

Podklady na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov a správania žiaka získava učiteľ:

- sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka,
- rôznymi druhmi skúšok (písomné, ústne, grafické, praktické, pohybové),
- analýzou výsledkov rôznych činností žiaka (grafické, praktické),
- konzultáciami s ostatnými pedagogickými zamestnancami, zamestnancami centra špeciálno-pedagogického poradenstva, so všeobecným lekárom pre deti a dorast,
- rozhovormi so žiakom a zákonným zástupcom žiaka.

V plnom rozsahu využívame **individualizované hodnotenie**, pri ktorom je žiak porovnávaný s úrovňou vlastných možností a schopností, alebo so sebou samým v čase, t.j. s vlastným predchádzajúcim výkonom, správaním v predchádzajúcom období.

Za účelom získania spätnej väzby, získania informácií, ako sa žiaci učia, odhalenia a diagnostikovania nedostatkov, chýb, ťažkostí a príčin v procese učenia sa žiaka za účelom ich odstránenia a zefektívnenia jeho učebnej činnosti využívame veľmi často formatívne hodnotenie, ktoré nebýva spojené s klasifikáciou žiakov.

Priebežné a záverečné hodnotenie žiakov je spojené so sumatívnym hodnotením.

➤ **Správanie**

- Hodnotenie správania sa odvíja od dodržiavania Školského poriadku, s ktorým sú žiaci oboznámení vždy v prvý deň v škole s hodnotením sú oboznámený aj zákonný zástupca žiakov.
- Správanie hodnotí triedny učiteľ (viď. Metodika riešenia záškoláctva) . Zníženú známku zo správania sa udeľuje podľa uznesenia z polročnej klasifikačnej porady konanej dňa 22.1.2010.
- Využívajú sa štyri stupne hodnotenia:
  - 1 – veľmi dobré (pri vymeškaní 0- 25 neospravedlnených hodín)
  - 2 – uspokojivé (pri vymeškaní 26-50 neospravedlnených hodín)
  - 3 – menej uspokojivé (pri vymeškaní 51-100 neospravedlnených hodín)
  - 4 – neuspokojivé (pri vymeškaní 100 a viac neospravedlnených hodín)

2. Vnútny systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Hodnotenie pedagogických zamestnancov je zamerané na získavanie informácií o schopnostiach, pracovnom výkone a správaní jednotlivých zamestnancov školy. Hodnotenia má pozitívne vplývať na pracovnú výkonnosť zamestnancov, motivovať a efektívne ich stimulovať plniť si pracovné povinnosti. Ciele hodnotenia:

- motivovať PZ k lepšiemu pracovnému výkonu,
- dávať PZ spätnú väzbu o ich pracovnom výkone,
- rozvíjať silné a eliminovať slabé stránky pracovného výkonu,
- plánovať rozvojové aktivity PZ.

Spôsob a oblasť hodnotenia sú rozpracované v Smernici č.Z/01/2019.

3. Hodnotenie školy

Pravidelne monitorujeme:

- Podmienky na vzdelanie
  - spokojnosť s vedením školy a učiteľmi,
  - prostredie – klíma školy,
  - priebeh vzdelávania – vyučovací proces – metódy a formy vyučovania,
  - výsledky vzdelávania,
  - riadenie školy,
  - úroveň výsledkov práce školy.

Kritériom pre nás je:

- Spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov.

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú:

- SWOT analýza.

Hlavným cieľom hodnotenia školy je zhodnotenie stavu ako funguje školský vzdelávací program, aká je klíma školy.

Vlastné hodnotenie školy je zamerané na:

- ciele, ktoré si škola stanovila v školskom vzdelávacom programe a ich reálnosť a realizácia,
- posúdenie ako škola splňa ciele, ktoré sú v ŠVP,
- oblasti, v ktorých škola dosahuje dobré výsledky a oblasti, v ktorých škola dosahuje slabšie výsledky, vrátane návrhov a opatrení,
- priebeh vzdelávania – vyučovací proces, stratégie vyučovania.

IV. Školský učebný plán

Pri transformácii ŠVP na ŠkVP sme postupovali tak, že voliteľné hodiny sme využili na zvýšenie počtu hodín v povinných predmetoch bez pridania obsahu za účelom precvičovania a upevňovania učiva. Školský vzdelávací program je koncipovaný so zámerom vytvoriť čo najlepšie predpoklady na úrovni školy pre postupné osvojovanie základných vedomostí, zručností, návykov, ktoré stanovuje štátny vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím. V prípade ťažkosti pri osvojovaní si predpísaného učiva bude žiakom vypracovaný individuálny vzdelávací program z jedného alebo viacerých predmetov, podľa ktorého sa vzdeláva a postupuje do vyššieho ročníka.

Učebný plán pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom slovenským

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	PRÍPRAVNÝ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10	Spolu
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		2 1	2 1	3 1	3 1	3 1	3 1	3 2	3 2	3 2	3 2	28 13
	rozvíjanie kom. schopnosti	5 2	3 1	3 1	3 1	3	3	3	2	2	2	2	31 5
	rozvíjanie graf. zručností	2	1 1	1 2	1 2	1 3	1 2	1 2					8 12
Matematika a práca s informáciami	matematika	2	2 1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	31 1
	informatika								1	1	1	1	4
Človek a príroda	vecné učenie	1	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	25
Človek a hodnoty	etickávýchova/naboženská výchova/náboženstvo						1	1	1	1	1	1	6
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	4	4	4	4	4	4	4 1	5 1	5 1	5 1	5 1	48 6
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1 1	1	1 1	1 1	1 1	1 1	11 5
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
Základ		18	18	19	20	20	21	21	22	22	22	22	225
Voliteľné (disponibilné)hodiny		2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	42
Spolu		20	22	23	24	24	25	25	26	26	26	26	267

Tabuľka č.1 Učebný plán pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia

V. Učebné osnovy

Tvoria vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú zo Štátneho vzdelávacieho programu a reflektujú absolventa a zameranie školy.

Učebné osnovy obsahujú:

1. Charakteristiku predmetu, jeho význam v obsahu vzdelávania
2. Rozvíjajúce ciele, témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah
3. Kľúčové kompetencie a spôsobilosti
4. Učebné zdroje sú zdrojom informácií pre žiakov. Sú to učebnice, pracovné listy, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod.

Príloha - C

II. - Charakteristika Školského vzdelávacieho programu

(Variant C)

Pedagogické princípy školy

V našom školskom vzdelávacom programe vychádzame z dvoch predpokladov:

- a**, zohľadňujeme mentálne možnosti a schopnosti žiakov špeciálnej základnej školy
- b**, súčasné možnosti školy z hľadiska priestorov, ako aj ostatnej školskej vybavenosti.

Týmto programom, ktorý považujeme za program v neustálom vývoji, zvyšujeme dôraz na rozvoj vedomostí, skúsenosti a postojov žiakov na úrovni, ktoré sú pre nich osobne dosiahnuteľné. Školský vzdelávací program je koncipovaný so zámerom vytvoriť čo najlepšie predpoklady na úrovni školy pre postupné osvojovanie základných vedomostí, zručností, návykov, ktoré stanovuje štátny vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím.

Školský vzdelávací program je výsledkom tímovej práce pedagógov školy a má otvorený charakter v tom, že je ho možné revidovať, meniť a upravovať v závislosti so zmenami podmienok, ktoré v podmienkach edukácie žiakov školy vzniknú. Je členený do samostatných celkov pre jednotlivé varianty A, B a C, ktoré sú štruktúrované do profilu absolventa s rozvojom príslušných kompetencií (spôsobilosti), do vzdelávacích oblastí, a rámcového učebného plánu, na ktorý nadväzuje časovo-tematický plán učiteľa.

Výsledkom realizovania školského vzdelávacieho programu je naplnenie cieľov vzdelávania, zvýšenie kreativity a tvorivosti žiakov, tvorba edukačného programu pedagógmi a celková zmena klímy triedy a školy. Výsledkom našej výchovno-vzdelávacej činnosti má byť čo možno najširšie a najúspešnejšie pracovné a spoločenské uplatnenie.

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Cieľom primárneho vzdelávania žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia je:

- umožniť žiakovi spoznávať svoje vlastné rozvojové možnosti, postupovať pri jeho vzdelávaní podľa vlastných schopností, individuálnym tempom,
- prispievať k maximálnemu rozvoju osobnosti žiaka, primerane k jeho schopnostiam a predpokladom,
- pripraviť žiaka na bežný život primerane k jeho schopnostiam.

2. Zameranie školy a stupeň vzdelania

Naša škola je zameraná na výchovu a vzdelávanie žiakov s rôznym stupňom mentálneho postihnutia. Absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím získa žiak primárne vzdelanie, dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou (ISCED 1).

3. Profil absolventa

Absolvent by mal dosiahnuť čo najširší a najrozsiahlejší záber v jednotlivých oblastiach podľa jeho individuálnych psychických a fyzických možností a schopností.

Čiastočne až úplne samostatne vykonávať sebaobslužné činnosti (signalizovať potrebu, hygienické návyky, spolupracovať pri obliekaní a vyzliekaní, stolovanie,...).

Mať vybudované sociálne vzťahy v užšom (trieda, škola, učitelia, asistenti, spolužiaci atď.) a širšom (mimo zariadenia školy) sociálnom prostredí.

Úroveň vedomostí je ovplyvnená individuálnymi možnosťami a schopnosťami žiaka (intelekt, pridružené postihnutia,...).

Absolvent na základe výsledkov svojich individuálnych schopností sa môže zaradiť do praktickej školy (podľa možností a schopností jednotlivcov) .

Absolvent programu primárneho vzdelávania získa predpoklady, aby v rámci svojich možností dokázal komunikovať, spolupracovať. Má osvojené základy používania materinského, štátneho jazyka, základy sebaobslužných činností.

3.1 sociálne, komunikačné spôsobilosti

- a) vyjadruje sa ústnou, písomnou formou podľa svojich schopností adekvátne stupňu postihnutia,
- b) v materinskom jazyku na prijateľnej úrovni vie porozumieť hovorenému slovu (textu), uplatní sa v osobnej konverzácii,
- c) dokáže určitý čas počúvať, reagovať a vyjadrovať svoj názor.

3.2 spôsobilosti manuálnych zručností za pomoci pedagóga a podľa mentálnych a motorických možností žiaka

- a) pri práci s papierom – vie strihať, lepiť, skladať, baliť, maľovať, tvarovať a pod.,
- b) pri práci s textilom – pozná základné druhy textilu, ovláda základné stehy šitia, prišije gombík, ušije jednoduchý výrobok, štopká, štrikuje, háčkuje a pod.,
- c) pri práci s drevom – rozpozná tvrdé a mäkké drevo, drevo reže, brúsi, lepí, spája, vŕta, natiera a pod.,
- d) pri práci s kovom – pozná druhy kovov, kov delí, opracúva, ohýba, spája, natiera a pod.,
- e) pri práci v záhrade – rozpozná kultúrne plodiny od burín, vie pripraviť pôdu, vysieva, sadí, okopáva, zalieva, ošetruje a pod.,
- f) pri práci v kuchyni – pozná potravinárske suroviny na prípravu jedál, pozná kuchynské náradie a spotrebiče, vie postupovať podľa receptúry, pripraví jednoduché jedlá, dodržiava zásady hygieny a zdravej výživy a pod..

3.3 spôsobilosť v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- a) naučí sa používať základné matematické myslenie na riešenie rôznych životných situácií.

3.4 spôsobilosť učiť sa učiť

- a) prostredníctvom pedagóga si osvojuje rôzne techniky a spôsoby učenia.

3.5 spôsobilosť riešiť problémy

- a) vníma a sleduje problémové situácie v škole, oboznamuje sa s nimi, podľa svojich schopností za pomoci pedagóga sa ich pokúša riešiť.

3.6 osobné, sociálne a občianske spôsobilosti

- a) uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, má osvojené základy pre spoluprácu v skupine,
- b) uvedomuje si svoje vlastné potreby a využíva svoje možnosti,
- c) uvedomuje si význam pozitívnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,
- d) pripravený na reálny život tak, aby dokázal s minimálnou podporou zaradiť sa do daných životných podmienok a dosiahol primeranú kvalitu života,
- e) pomenúva svoje pocity a prejavuje čo najviac samostatnosti v sociálnom prostredí.

3.7 spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- a) dokáže sa vyjadrovať podľa svojich schopností na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- b) akceptuje základné pravidlá a normy v súvislosti s úpravou svojho zovňajšku.

3.8 spôsobilosť v oblasti informačných a komunikačných technológií

- a) oboznámi sa so základmi informačných a komunikačných technológií pri vyučovaní,
- b) dokáže adekvátne veku a postihnutiu komunikovať pomocou elektronických médií,
- c) oboznámi sa s primeranými vyučovacími programami.

4. Pedagogické stratégie - špecifiká vzdelávania

Výber metód a foriem práce je zameraný na to, aby jednotlivé metódy a formy rozvíjali kľúčové spôsobilosti a boli v súlade so zámermi školy. Stratégia vyučovania si vyžaduje ich premyslený výber, logické usporiadanie a kombinovanie, čo sa kladne odzrkadlí v motivácii žiakov a ich aktivite na vyučovaní.

V našej práci preferujeme inovatívne formy a metódy vyučovania:

- metódu viacnásobného opakovania informácie,
- metódu nadmerného zvýraznenia informácie,
- metódu multisenzorického sprostredkovania informácie,

- metódu intenzívnej motivácie
- **metódu dobrého štartu,**
- metódu postupnej symbolizácie,
- zážitkové učenie,
- projektové a tematické vyučovanie,
- uplatňovanie dramatizácie na vyučovaní,
- názornosť - snažíme sa zapojiť čo najviac zmyslov na vyučovaní,
- organizovanie pobytov v prírode, turistických vychádzok,
- individuálny prístup,
- skupinové vyučovanie.

S ohľadom na špecifiká výchovy a vzdelávania detí s ťažkým, alebo hlbokým stupňom postihnutia využívame rôzne programy, metódy a systémy práce medzi ktoré patrí :

Intenzívna interakcia: metóda výučby predverbálnych základov komunikácie, ktorá je stále v rannom štádiu vývoja komunikácie.

Zameriava sa na centrálné oblasti, v ktorých deti zaostávajú :

- schopnosť sa socializovať,
- zúčastňovať sa interakcie s druhou osobou,
- mať radosť z prítomnosti iných ľudí,
- naučiť sa komunikačne schopnosti a rutiny,
- naučiť sa porozumieť neverbálnym prejavom s emocionálnym obsahom, požívať a chápať očný kontakt.

VOKS /Výmenný obrázkový komunikačný systém/: tento systém vychádza z princípov metódy PECS

- vysoká motivácia – konkrétny výber odmienu,
- zmysluplná a účelová výmena obrázka, symbolu za vec, ktorú znázorňuje,
- podpora iniciatívy klienta s použitím fyzickej asistencie a potlačením verbálnych výziev a pokynov,
- podpora nezávislosti usporiadaním lekcií.

Visual reading : výukový program, ktorý bol vyvinutý hlavne pre ľudí s poruchami autistického spektra, sluchového postihnutia, downovým syndrómom, detskou mozgovou

obrnou, mentálnym postihnutím, aspergerovým syndrómom, ADSD, ADHD, narušenou komunikačnou schopnosťou a špecifickými poruchami učenia.

Funkcionálne učenie: špeciálny vzdelávací program, ktorého cieľom je rozvoj nástrojov učenia ako: umiestňovanie, búchanie, kreslenie, párovanie, priradovanie, triedenie, radenie stavanie kociek. Aktivity kopírujú a nahrádzajú hrové aktivity, ktoré sa u intaktného dieťaťa prirodzene rozvíjajú v senzomotorickom štádiu. Formované nástroje učenia tvoria základ pre ďalší kognitívny vývin.

Metóda dobrého štartu: podporuje všestranný rozvoj dieťaťa rozvíja percepciu, reč, motoriku, rešpektuje osobnostný charakter dieťaťa, podnecuje k utváraniu sociálnych vzťahov. Prispieva k všestrannému rozvoju osobnosti dieťaťa. Metóda je určená pre deti so špecifickými poruchami učenia, správania a reči môže byť aplikovaná ako súčasť terapie.

Muzikoterapia: jej cieľom je pomocou zvukov priaznivo ovplyvniť psychický a fyzický stav žiakov. Tóny a ich spájanie do celkov podľa istých hudobných a psychických zákonitostí sú neverbálnym komunikačným a relaxačným médiom.

Canisterapia: využíva pozitívne pôsobenie psa domáceho na fyzickú, psychickú a sociálnu pohodu človeka. Uplatňuje sa hlavne ako pomocná psychoterapeutická metóda v situáciách, keď iné metódy nemožno použiť, alebo nie sú účinné.

III. Vnútorý systém kontroly a hodnotenia

Vnútorý systém hodnotenia kvality zameriame na 3 oblasti:

4. Hodnotenie žiakov
5. Hodnotenie pedagogických zamestnancov
6. Hodnotenie školy

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvláda učivo, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky.

Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, čo je mimoriadne dôležité a návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Hodnotenie má byť pre žiaka motivujúce. Dôležité je uplatňovať primeranú náročnosť a pedagogický takt, sústrediť sa na individuálny pokrok každého žiaka, neporovnávať výkony žiakov navzájom, nerozdeľovať ich na úspešných a neúspešných!

Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami v rámci individuálnych možností každého žiaka s ohľadom na stupeň mentálneho postihnutia.

Postup hodnotenia žiakov určuje Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie platný od 1.septembra 2015.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa uskutočňuje priebežné a celkové hodnotenie:

- **Priebežné hodnotenie** sa uskutočňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov prejavov žiaka na vyučovacích hodinách a má hlavne motivačný charakter. Učiteľ zohľadňuje vekové a individuálne osobitosti žiaka a prihliada na jeho momentálnu psychickú a fyzickú disponovanosť.
- **Celkové hodnotenie žiaka** v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa uskutočňuje na konci prvého polroka a druhého polroka v školskom roku. Má čo najobjektívnejšie zhodnotiť úroveň jeho vedomostí, zručností a návykov v danom vyučovacom predmete.

Prospech z jednotlivých vyučovacích predmetov sa na vysvedčení pre prípravný, prvý až štvrtý ročník uvádza arabskou číslicou, označujúcou klasifikačný stupeň, na vysvedčení pre piaty až deviaty ročník sa vypíše slovom.

Celkové hodnotenie žiaka sa vo všetkých ročníkoch na konci prvého polroka a druhého polroka na vysvedčení vyjadruje: a) prospel(a), b) neprospel(a)

➤ **Metódy a formy overovania vedomostí a schopností žiakov**

Podklady na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov a správania žiaka získava učiteľ:

- sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka,
- rôznymi druhmi skúšok (písomné, ústne, grafické, praktické, pohybové),

- analýzou výsledkov rôznych činností žiaka (grafické, praktické)
- konzultáciami s ostatnými pedagogickými zamestnancami, zamestnancami centra špeciálno-pedagogického poradenstva, so všeobecným lekárom pre deti a dorast,
- rozhovormi so žiakom a zákonným zástupcom žiaka.

V plnom rozsahu využívame **individualizované hodnotenie**, pri ktorom je žiak porovnávaný s úrovňou vlastných možností a schopností, alebo so sebou samým v čase, t.j. s vlastným predchádzajúcim výkonom, správaním v predchádzajúcom období.

➤ **Správanie**

- Hodnotenie správania sa odvíja od dodržiavania Školského poriadku, s ktorým sú žiaci oboznámení vždy v prvý deň v škole s hodnotením sú oboznámený aj zákonný zástupca žiakov.
- Správanie hodnotí triedny učiteľ (viď. Metodika riešenia záškoláctva) . Zníženú známku zo správania sa udeľuje podľa uznesenia z polročnej klasifikačnej porady konanej dňa 22.1.2010.
- Využívajú sa štyri stupne hodnotenia:
  - 1 – veľmi dobré (pri vymeškaní 0- 25 neospravedlnených hodín)
  - 2 – uspokojivé (pri vymeškaní 26-50 neospravedlnených hodín)
  - 3 – menej uspokojivé (pri vymeškaní 51-100 neospravedlnených hodín)
  - 4 – neuspokojivé (pri vymeškaní 100 a viac neospravedlnených hodín)

2. Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Hodnotenie pedagogických zamestnancov je zamerané na získavanie informácií o schopnostiach, pracovnom výkone a správaní jednotlivých zamestnancov školy. Hodnotenie má pozitívne vplývať na pracovnú výkonnosť zamestnancov, motivovať a efektívne ich stimulovať plniť si pracovné povinnosti. Ciele hodnotenia:

- motivovať PZ k lepšiemu pracovnému výkonu,
- dávať PZ spätnú väzbu o ich pracovnom výkone,
- rozvíjať silné a eliminovať slabé stránky pracovného výkonu,
- plánovať rozvojové aktivity PZ.

Spôsob a oblasť hodnotenia sú rozpracované v Smernici č.Z/01/2019.

3. Hodnotenie školy

Pravidelne monitorujeme:

- Podmienky na vzdelanie
  - spokojnosť s vedením školy a učiteľmi,
  - prostredie – klíma školy,
  - priebeh vzdelávania – vyučovací proces – metódy a formy vyučovania,
  - výsledky vzdelávania,
  - riadenie školy,
  - úroveň výsledkov práce školy.

Kritériom pre nás je:

- Spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov.

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú:

- SWOT analýza.

Hlavným cieľom hodnotenia školy je zhodnotenie stavu ako funguje školský vzdelávací program, aká je klíma školy.

Vlastné hodnotenie školy je zamerané na:

- ciele, ktoré si škola stanovila v školskom vzdelávacom programe a ich reálnosť a realizácia,
- posúdenie ako škola spĺňa ciele, ktoré sú v ŠVP,
- oblasti, v ktorých škola dosahuje dobré výsledky a oblasti, v ktorých škola dosahuje slabšie výsledky, vrátane návrhov a opatrení,
- priebeh vzdelávania – vyučovací proces, stratégie vyučovania.

IV. Školský učebný plán

Pri transformácii ŠVP na ŠkVP sme postupovali tak, že voliteľné hodiny sme využili na zvýšenie počtu hodín v povinných predmetoch bez pridania obsahu za účelom precvičovania a upevňovania učiva. Školský vzdelávací program je koncipovaný so zámerom vytvoriť čo najlepšie predpoklady na úrovni školy pre postupné osvojovanie základných vedomostí, zručností, návykov, ktoré stanovuje štátny vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím. V prípade ťažkosti pri osvojovaní si predpísaného učiva bude žiakom vypracovaný individuálny vzdelávací program z jedného alebo viacerých predmetov, podľa ktorého sa vzdeláva a postupuje do vyššieho ročníka.

Rámcový učebný plán variant C

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	PRÍPRAVNÝ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Spolu
Jazyk a komunikácia	rozvíjanie komunikačných schopností	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	38
	rozvíjanie sociálnych zručností	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	18
	rozvíjanie graf. zručností	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	15
Matematika a práca s informáciami	matematika	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
	informatika								0,5	0,5	0,5	0,5	2
Človek a príroda	vecné učenie	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Človek a hodnoty	etická výchova/naboženská výchova/náboženstvo								1	1	1	1	4
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	2	2	2	2	3	3	3	2,5	2,5	2,5	2,5	27
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Zdravie a pohyb	zdravotná a telesná výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	33
Základ		18	18	18	18	18	18	17	17	17	17	17	192
Voliteľné (disponibilné) hodiny		2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	28
Spolu		20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	220

Tabuľka č. 1 - Učebný plán pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom slovenským

V. Učebné osnovy

Tvorí vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú zo Štátneho vzdelávacieho programu a reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

Učebné osnovy obsahujú:

1. Charakteristiku predmetu, jeho význam v obsahu vzdelávania
2. Rozvíjajúce ciele, témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah
3. Kľúčové kompetencie a spôsobilosti
4. Učebné zdroje sú zdrojom informácií pre žiakov. Sú to učebnice, pracovné listy, odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod.